

ΜΕΡΙΚΕΣ ΠΡΩΤΕΣ ΣΚΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΠΥΡΟΠΛΗΚΤΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ

ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΟ 40ΕΤΙΑΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΤΗΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΩΝ ΣΕΙΣΜΟΠΛΗΚΤΩΝ ΤΩΝ ΙΔΙΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΤΗΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

1. Το γιατί και το πώς κήκαν οι περιοχές αυτές, είναι ένα άλλο θέμα, που όμως μπορεί να έχει σχέση και με τις προτάσεις αποκατάστασης και γενικότερα ενεργειών και μέτρων μετά την καταστροφή.

Αν δηλαδή οι καταστροφές ήταν έργο οργανωμένου σχεδίου ή αποτέλεσμα ανικανότητας της κρατικής; μηχανής να επέμβει έγκαιρα και αποτελεσματικά, και αν οι μετά εξελίξεις αποτελούν προδιαγεγραμμένους στόχους πριν από την φωτιά ή αν απλά η καταστροφή θα έλξη επενδυτές απλά λόγω της καταστροφής και των «ευκαιριών» που αυτή συνεπάγεται, προφανώς έχει σχέση με τις αναμενόμενες εξελίξεις.

Από την άλλη μεριά τα μέτρα που θα πρέπει να ληφθούν, θα πρέπει να λάβουν υπ' όψιν και τις διαθέσεις των ευκαιριακών ή συνωμοτών επενδυτών, ώστε είτε στην μιά είτε στην άλλη περίπτωση, όχι μόνον να μην τους διευκολύνουν αλλά και να τους αποτρέψουν από τις προδιαγεγραμμένες ή ευκαιριακές ενέργειές τους.

- αναφέρθηκε στον τύπο ότι υπήρχαν από πριν προθέσεις αγοράς μεγάλων εκτάσεων στις περιοχές που κήκαν και οι αγοραπωλησίες δεν ήταν σύμφωρες λόγω του δασικού τους χαρακτήρα
- αναφέρθηκε επίσης ότι στις ΗΠΑ όσα δάση προστατεύονται από το δημόσιο, καίγονται σε χιλιάδες στρέμματα κάθε χρόνο, την ίδια στιγμή που ιδιωτικά δάση ή δάση φυλασσόμενα από ιδιωτικές εταιρείες, στις ίδιες περιοχές δεν παθαίνουν τίποτα.
- αναφέρθηκε ακόμη στον τύπο ότι εμφανίστηκαν «μυστηριώδεις» και ανώνυμες (δίνουν μόνο κάποιους αριθμούς κινητών τηλεφώνων) αγγελίες στον τοπικό τύπο που ζητάν προς αγορά «ορεινά κτήματα που κήκαν»

2. βασική αρχή των μελετών που εκπονήσαμε το 1966 κ.εφ. στο Σπουδαστήριο Πολεοδομικών Ερευνών (Πελοπόννησος, Ηπειρος-Θεσσαλία) ήταν ότι από τους κατεστραμμένους οικισμούς διατηρούνται μόνο εκείνοι που είναι «βιώσιμοι» δηλαδή που είχαν μιά παραγωγική βάση και έναν ικανοποιητικό αριθμό κατοίκων, τέτοιο που να μπορεί να συντηρήσει ένα εξατάξιο δημοτικό σχολείο, (περίπου 400 μαθητές, δηλαδή 2-4.000 κατοίκους. Οι υπόλοιποι καταργούνται από οικισμοί και οι κάτοικοί τους μεταφέρονται στους πλησιέστερους μεγάλους και διατηρούμενους οικισμούς. Για την ιστορία σημειώνεται ότι σε μιά επίσκεψη ενός κλιμακίου του Σπουδαστηρίου, με επικεφαλής τον Παύλο Λουκάκη, ρώτησε ο Παύλος τους χωρικούς στο καφενείο «πάτε στα Κρέσταινα ;» και κοντέψαμε να φάμε ξύλο. Και βέβαια οι τότε «μη βιώσιμοι» οικισμοί παραμένουν στην θέση τους.

3. το μοντέλο αυτό, από νωρίς φάνηκε ότι δεν θα μπορούσε πρακτικά να εφαρμοστεί, και ότι ακόμη δεν υπήρχε και λόγος μιά και μέσω πυκνής και γρήγορης συγκοινωνίας, μπορούσε ο κεντρικός οικισμός να συγκεντρώνει σχολεία, δημόσιες υπηρεσίες, αναψυχή, εμπόριο, πρόνοια κ.α από τα γύρω «μη βιώσιμα» χωριά τα οποία θα συγκρατούσαν τους κατοίκους τους. Σε νεώτερες διπλωματικές εργασίες, είχε αναλυθεί το θέμα αυτό, και είχε προταθεί η άλλη αυτή δομή του επαρχιακού χώρου.

4. Πρέπει να σημειωθεί, τουλάχιστον από τα αναφερόμενα προς το παρόν στον τύπο στοιχεία, ότι η μεγάλη ζημιά δεν είναι τα περίπου 500 σπίτια που κήκαν ολοσχερώς και τα άλλα τόσα με μεγάλες ζημιές, αλλά η καταστροφή της παραγωγικής βάσης των χωριών αυτών, τα αμπέλια τους, οι εληές τους, τα ζώα τους, και φυσικά και τα δάση τους. Εάν αυτό αληθεύει, τότε ο μεγάλος κίνδυνος είναι να παρθούν μέτρα που να ενθαρρύνουν εθελούσια ή και αναγκαστικά την εγκατάλειψη της παραγωγικής βάσης, και στην συνέχεια την μετανάστευση στις πόλεις ως φθηνό εργατικό δυναμικό των κατοίκων.

5. νομίζω ότι μετά τα παραπάνω, μπορούμε να θέσουμε μερικές γενικές αρχές για την αποκατάσταση των πληγέντων χωριών και κατοίκων.

- **πρώτη αρχή, η διατήρηση του παραγωγικού χαρακτήρα της κάθε περιοχής.**
- **δεύτερη αρχή, η αποκατάσταση των σπιτιών και όχι η κατεδάφισή τους και ανοικοδόμηση με σύγχρονα κτήρια**

6. στο πρώτο απαιτούνται βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα μέτρα στήριξης των κατοίκων τώρα και της παραγωγικής τους βάσης στην συνέχεια.

- άμεση επαναλειτουργία στον τόπο τους, όπου υπήρχαν, των δημοσίων και δημοτικών υπηρεσιών και εξυπηρετήσεων, (σχολεία, κέντρα υγείας, κλπ)
- ως προς τις καλλιέργειες και δένδροφυτείες, άμεσες και ικανές επιδοτήσεις για την ανασυγκρότηση της παραγωγής και ειδικές οδηγίες από έμπειρους γεωπόνους κλπ για την αποκατάσταση των καλλιεργειών
- ομοίως και ως προς την κτηνοτροφία, οικόσιτο ή σε κοπάδια
- ως προς τα δάση, συγκεκριμένες κατευθύνσεις από ειδικούς δασολόγους, που θα καθορίσουν για κάθε ξεχωριστή περίπτωση τον τρόπο αποκατάστασης (τεχνητή αναδάσωση, φυσική αναδάσωση μέ ή χωρίς υποβοήθηση κλπ)
- γενικότερα, συγκεκριμένα και άμεσα μέτρα για την προστασία της χλωρίδας αλλά και της πανίδας, όπως αυστηρή και καθολική απαγόρευση του κυνηγιού, δημιουργία εκτροφείων κ.α
- επίσης γενικότερα, κατασκευή αντιπλημμυρικών έργων αφού πρώτα συμφωνήσουν οι ειδικοί για την κατεύθυνση των μέτρων αυτών σε συνδυασμό με απόψεις από τους ειδικούς δασολόγους
- τέλος, σειρά νομικών μέτρων, όπως κατοχύρωση του δασικού χαρακτήρα των εκτάσεων, και των καλλιεργειών με πραγματικές και αποτελεσματικές κυρώσεις σε όσους παραβούν τον Νόμο με αυθαίρετες κατασκευές, ή ακόμη και με αποχαρακτηρισμούς δασών κλπ όπως δυστυχώς έχει συμβεί και στο πρόσφατο παρελθόν.

7. στο δεύτερο, απαιτούνται συγκεκριμένες οδηγίες για την επισκευή και αποκατάσταση των σπιτιών, με βασικές αρχές και κατευθύνσεις.

- Όσα είναι παραδοσιακά να αποκατασταθούν κατά το δυνατόν στην παλιά τους μορφή
- Όσα είναι νεώτερα, θα μπορούν να επισκευαστούν με οποιονδήποτε τρόπο, αλλά εκείνα που είναι σε παραδοσιακούς οικισμούς (κηρυγμένους ή μη) καλό θα είναι να έχουν κατασκευές και μορφές που αν συνάδουν με τον χαρακτήρα του οικισμού.

Στο θέμα αυτό, θα πρέπει να έχουμε υπ' όψιν ότι υπάρχουν διαφορετικές περιπτώσεις, όπως χωριά ορεινά κυρίως που για διάφορους λόγους είχαν μείνει αλώβητα από τις σύγχρονες κατασκευές και μορφές, όπως επίσης και ολόκληρα χωριά που είχαν ανοικοδομηθεί τις τελευταίες δεκαετίες με ιδιαίτερα «σύγχρονες» κατασκευές και μορφές και μάλιστα σε μεγάλα κτήρια. Κάπου φάνηκε ότι «κυκλοφορούσε το χρήμα» και με την έλλειψη παιδείας και καλλιέργειας στον ελληνικό χώρο οι κατασκευές ήταν στα όρια ή και πέραν της κακογουστιάς και της επείδειξης πλούτου. Τέτοια κτήρια υπάρχουν και μεμονωμένα και σε οικισμούς που διατηρούσαν τον παραδοσιακό τους χαρακτήρα.

Για τις περιπτώσεις αποκατάστασης στην παραδοσιακή τους μορφή, θα πρέπει να εκδοθούν λεπτομερείς οδηγίες, με σχέδια και φωτογραφίες, για κάθε συγκεκριμένο οικισμό, ώστε να αποτραπεί το φαινόμενο του «φολκλόρ» που είναι εξ ίσου κακόγουστο με το «μοδέρνο».

7.9.07

(Γ.Σαρηγιάννης)